

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

§. XI. De Moneta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

§. IX.

De iure vitæ ac necis.

IVs vitæ ac necis autocratia insignis etiam nota. Curt. l. 4. *Cum in regali folio residebis, vitæ necisque omnium civium dominus.* sic olim Romæ morte mulctabat solus Populus, leg. XII. Tab. Eius insigne pugio olim : & gladius. & olim & hodiè in inaugurationibus velut insigne imperij gladius præfertur. Tac. l. 3. *histor.* ait Vitelliū solutū à latere pugionem Cecilio Simplici Consuli in concione reddidisse, tanquā ius vitæ ac necis. Carolo Mag. ante tribunal spatha nuda perpetim præferbatur. Commodus, cum Imperator salutareretur, Iulij gladium delubro Martis detractum tenens, circumlatus est per celeberrimos vicos.

§. X.

De pecunia imperanda.

Pecuniam imperare, vectigalia capere, telonia, solius est Principis. l. 10. *de public.* vectigalia sine Imperatorum præcepto neque Præsidi, neque Curatori, neque Curia constituitur, nec præcedentia reformare, & his vel addere, vel minuere licet. non admittit tamen Loyseau pro nota imperij, contra Bodinum, quod hæc potius facti, quàm iuris æstimet. sed rectiùs Bodin. supponenda enim est potestas in Principe etsi abuti in imperandis tributis, sicut & cæteris, quæ ab eius arbitrio fluunt, contingat. quia & rectè uti potest.

§. XI.

De Moneta.

CVdere monetam & imagine suâ signare, solius Principis est. sic Vopiscus in Firmo, *Cum ille diceret Firmum latrunculum fuisse, non Principem, contra ego illum & purpura vsum & percussa moneta Augustum esse vocitatum; quinque etiam nummos Severus Archontius protulit.* Commodus Pereninum familiarem suum poenâ capitis affecit, quod nummos publicos suâ imagine signasset. ita iubetur leg. XII. Tab. *Triumviri monetales aurum, argentum, æs publicè signant.* & de Vngarorum politia Otto Frising : *Nullus, inquit, in tant spatiofo ambitu, Rege excepto, monetam vel telonium habere, audeat.*

Dd

proue

2. prout & veritum est l. 2. C. de fal. mon. vbi etiam Maiestatis crimine obligatur, qui circa monetam peccat, qualitatem, mixturam monetæ, ideoque ad Principem spectare constat. l. vnic. C. de arg. pret. lib. 10. quia nummus publica mensura est, & æstimatio. l. 1. in prin. D. de cont. emt. mensuram falsam fieri si corrumpatur moneta, ideoque labentis Imperij prælagium corruptionem monetæ innuit ille;

Discitur ex nummis quàm se malè tempora mutant.

3. Et magnâ apud veteres religione moneta tractata est. vt ne rescripto quidem competere alicui posset. l. vlt. Cod. de fals. mon. sed nimum hodie priuilegijs & præscriptionibus inferiores Principes ius monetæ cudendæ, præsertim in Imperio vsurparunt. quod & patrum memoriâ in Gallia accidit. sed Ludou. Hutinus Rex plurimum Principum priuilegia ære redemit, & Francisc. I. edicto generali vsurpationes sustulit, & residua priuilegia. Lud. autem X I. inter reliquos prætextus belli Duci Britanniaë indicti moneta aurea à Duce cula iuxta præcipuos refertur. nec mysterio vacat interrogatio Christi, exhibito census numismate, cuius esset imago & superscriptio? & ad responsum Cæsaris esse, date ergo Cæsari, quæ Cæsaris sunt.

§. XII.

De reliquis iuribus Maiestatis.

1. **S**Vnt & alia quæ ad iura Maiestatis referuntur, ab eaque distribuuntur, sed vel ex his, quas diximus, notis vt fontibus fluunt, vel non ita emicantem habent splendorem, aut etiam inferioribus aliquatenus communicantur, vel lege aliquâ magis, aut communi vsu Summo Principi referuntur. vt in integrum restitutiones, quæ lege Romanâ Prætori competunt; canonicâ Iudicis ordinario; vsu plerorumque regnorum à supremo Principe postulantur.

2. **P**rimum ergò locum habent Mandata Principum, quæ ad legum condendarum auctoritatem referuntur. *Quod Principi placet legis habet vigorem.* Hinc litteris Principum ad calcem inferi solet mandati clausula, *quia nobis ita placet; auctoritatis plena: sic volo, sic iubeo, sit pro ratione voluntas:* non quidem ipsi Regi, qui nihil debet velle, quod ex iustitia non potest; sed subdito, qui in rationem voluntatis Regiæ non debet inquirere, sed obedire: nisi legi diuinæ liquidò repugnet. *Seruus siquidem herculis Imperij non censor, sed minister est. atque abditos Principis sensus, & si quid occultius parat, inquirere illicitum, anceps,*